

کتابخانه‌ی حافظ

حافظ از ناشران، نویسندگان و علاقه‌مندانی که بخواهند کتاب‌هایشان در بخش تازه‌های کتاب معرفی شود دعوت می‌کند که نسخه‌ای از کتاب مورد علاقه‌ی خود را به نشانی تقاطع فلسطین و انقلاب - ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ - کدپستی ۱۴۱۶۸ - دفتر ماهنامه‌ی حافظ ارسال نمایند.

زیر نظر مهندس حجت حیدری

ادبیات

اوپانی‌شاد (سر اکبر): ترجمه‌ی محمد داراشکوه فرزند شاه‌جهان از متن سانسکریت؛ با مقدمه و حواشی و تعلیقات به سعی و اهتمام دکتر تاراچند و دکتر محمدرضا جلالی نائینی، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۸۱.

در این کتاب دوجلدی که چاپ چهارم آن نیز به‌صورت افست توسط انتشارات علمی منتشر گردیده، دکتر محمدرضا جلالی نائینی در مقدمه‌ی چاپ چهارم با عنوان «شادی روان علامه دکتر تاراچند» در گزارش کار خود می‌نویسد: «پس از اتمام کار مقابله متن دیری نیابید که دوره‌ی مأموریت دکتر تاراچند در ایران پایان یافت و به دهلی فراخوانده شد، و من چهار سال دیگر در تهران کوشیدم تا لغات سنسکریت کتاب را معنی و تنظیم کردم، زیرا این کتاب بدون توضیحات و معانی لغات برای هر کسی قابل فهم نبود.»

سخنان پیر هرات: خواجه عبدالله انصاری، به کوشش دکتر محمدجواد شریعت، شرکت سهامی کتاب‌های جیبی، تهران، چاپ هشتم، ۱۳۸۲، ۲۶۸ ص.

دکتر محمدجواد شریعت، که اکنون استاد بازنشسته‌ی دانشکده ادبیات دانشگاه اصفهان هستند، سخنان پیر هرات را در سه بخش چنین آورده‌اند: بخش اول، «رسائل» که پنج رساله را شامل می‌شود و برای نقل آن از دو نسخه‌ی خطی مراد ملاعلی و شهید علی استانبول و یک نسخه چاپی ارمغان استفاده کرده‌اند. در بخش دوم با عنوان «منقولات میبیدی»، سخنان پیر هرات منقول در **کشف‌الاسرار میبیدی** ذکر شده است و در بخش سوم، «پیوست‌ها»، واژه‌نامه و شرح اصطلاحات و فهرست آیات و عبارات و اشعار عربی و شرح نام‌های کسان و جای‌ها و فهرست مآخذ را برای کمک به خواننده آورده‌اند.

ایشان در شرح اصطلاحات عرفانی سخنان پیر هرات کوشیده‌اند، معانی به زبان هرچه ساده‌تر بیان شود و خواننده را نه فقط در فهم مطالب متن یاری

داده‌اند، بلکه با دستگاہی از تعبیرات فنی صوفیانه که در مطالعه متون دیگر عرفانی مفتاح و مشکل‌گشای تواند بود، آشنا می‌سازد.

سخنی در باب بیت معروف حافظ: پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت؛ دکتر عباس خالصی (شیرازی)، تهران، مؤلف، ۱۳۸۳ (با مقدمه‌ی پرفسور سیدحسن امین).

منطق الطیر؛ عطار نیشابوری؛ با مقدمه، تصحیح و تعلیقات دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، تهران، انتشارات سخن، ۱۳۸۳، ۹۰۴ ص.

دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی در مقدمه‌ی این کتاب تحت عنوان «گزارش کار» می‌نویسد: از آغاز پیدایش چاپ تا کنون طبع‌های بی‌شماری از منطق الطیر در ایران و دیگر کشورهای جهان فراهم آمده است. در نیم‌قرن اخیر کوشش برای تصحیح انتقادی این شاهکار بی‌همتای ادبیات عرفانی ایران، هر روز بیش و بیش‌تر شده است. نام‌بردن از تمام این چاپ‌ها خارج از بحث ماست، ولی ناگفته پیداست که در میان این همه چاپ‌ها، متداول‌ترین چاپی که سیمای «طبع انتقادی» دارد، همان چاپی‌ست که زنده‌یاد استاد بزرگوار دکتر صادق گوهرین فراهم آورده است و نخستین نشر آن در سال ۱۳۴۲ به‌وسیله‌ی بنگاه ترجمه و نشر کتاب بوده است.

تاریخ

آن چه خود داشت؛ احسان نراقی کتاب **آن چه خود داشت** را توسط نشر چاو در تیراژ دو هزار نسخه و قیمت ۱۸۰۰ تومان در پنج بخش به تجدید چاپ سوم رسانده است. بخش چهارم و پنجم کتاب که با الهام از یکی از غزل‌های حافظ نوشته شده (... آن چه خود داشت ز بیگانه تمنّا می‌کرد) به شناختن هویت فرهنگی ایران در رویارویی با پدیده «جهانی‌شدن» پرداخته است.

این کتاب ۲۷ سال پیش نوشته و سپس به زبان‌های مختلف دنیا از جمله ایتالیایی، اسپانیایی و فرانسوی ترجمه شده است. زمانی روزنامه کوریلا در اسلا خطاب به مردم ایتالیا نوشت: «اگر می‌خواهید بدانید انقلابی که در ایران رخ داده چه‌گونه انقلابی است، این کتاب را بخوانید.»

احسان نراقی در گفت‌وگو با بخش کتاب خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به توضیح دلایل خود برای چگونگی ترجمه و تألیف این اثر و انتشار آن در سال ۸۳ پرداخت.

آیین جوانمردی؛ نوشته‌ی هانری کربن، ترجمه‌ی احسان نراقی، تهران، سخن، ۱۳۸۲.

این کتاب ترجمه‌ی مقدمه تحلیل هانری کربن بر کتاب رسائل جوانمردان است. احسان نراقی درباره‌ی این کتاب چنین توضیح داده است: این کتاب هفت رساله از جوانمردان بود؛ با تفسیر هانری کربن که بسیار جالب است. من در سال ۱۳۶۰ در مقطعی خاص، فرصت مغتنمی یافتم تا آن را ترجمه کنم. وی در مقدمه کتاب نوشته است که: «وقتی انقطاع و بحرانی در جامعه‌ای پیدا می‌شود، برخی پدیده‌ها نمی‌گذارند که جامعه پیوندش با گذشته را به‌طور کلی قطع کند و به قعر تاریخ پرتاب شود. آیین جوانمردی از همین پدیده‌هاست و نزد ما آن قدر عزیز است که یک خارجی مثل هانری کربن می‌آید و آن را در جهان معرفی می‌کند و می‌گوید هر جای جهان اسلام، بویژه در مشرق‌زمین که چیزی به اسم آیین جوانمردی دیده‌ام، چیزی بوده که رنگ و بو و عطر ایرانیّت در آن بوده است و از

■ شعر و شاعران

ساز زهره؛ دیوان اشعار سیدمحمدعلی ریاضی یزدی، به‌اهتمام سید محمود رستگار، یزد، انجمن کتاب‌های عمومی استان یزد، ۱۳۷۵، ۳۷۵ ص. نمونه‌ی آثار این شاعر استاد، شعر زیر است در شکوه از خلیقات ایرانیان و نعت دکتر محمد مصدق:

ای داد! در زمانه یکی دادخواه نیست
ای وای فرصتی که برآریم آه نیست
امواج نفت کشتی نهضت شکست و برد
با ناخدا و غیر خدا کس پناه نیست
این توله‌های اتلی و استوکس عاقبت
ما را فروختند و یکی عذرخواه نیست
رفتن به دام خرس سفید اشتباه بود
در کام شیر شرزهدن اشتباه نیست
ای خاک راه بر سر ما ملت رشید
با آن‌که لایق سر ما خاک راه نیست
ای آفتاب و ماه بر ایران زمین متاب
ایران محیط تابش خورشید و ماه نیست
ای ابر آب رحمت خود را دریغ دار
بر ملتی که قیمت او پر گاه نیست
خوش تکیه زد به میله‌ی زندان کسی که گفت
من را به غیر ملت من تکیه‌گاه نیست
ما زنده‌ایم و رهبر ما کشته می‌شود
تهرانیان شما و خدا این گناه نیست
یا مرگ یا مصدق تا پای مرگ اوست
بر ما خدای ما و مصدق گواه نیست
با قهرمان عالم مشرق چه می‌کنید؟
کورید یا شب است و مجال نگاه نیست؟

■ نشریات ادواری

عکس؛ ماهنامه‌ی علمی، فرهنگی، هنری و اطلاع‌رسانی، شماره‌ی ۲۰۸ (مرداد ۱۳۸۳)، ۵۰۰ تومان.

در این شماره می‌خوانید: تحریف حقیقت و تاریخ، داور اولین دوسالانه‌ی عکس تهران، عکس‌های گروه نخست، رویدادهای عکاسی ایران و جهان.
هنریو؛ فصل‌نامه‌ی خبری، تحلیلی هنرهای هفتگانه، سال دوم (تابستان ۱۳۸۳)، ۳۰۰ تومان.

هنر فلانکو، نقاشی ایران؛ بررسی دوران پیش از اسلام، هنر طراحی فرش و تاریخچه‌ی عکاسی، از جمله مقالاتی است که در این شماره می‌خوانید.

نافه؛ دوره‌ی جدید، شماره‌ی ۹ (تیر ۱۳۸۳).

از جمله مقالات این شماره می‌باشد: یادمان غزاله علی‌زاده (شهرنوش پارس‌ی‌پور، منصور کوشان و رضاقاسمی)؛ اقدامات امنیتی (نادین گوردیمر)؛ جایگاه فولکلور در شناخت فرهنگ، بقعه بی‌بی شهربانو؛ صدایی که همیشه می‌ماند، به یاد ایرج بسطامی (ناصر مجرد).

ایران می‌آید. این برای ما نوعی قدرت معنوی به حساب می‌آید و مقوله‌ای بوده که ما را در طول تاریخ حفظ کرده است.»

تاجی بر تارک تاریخ معاصر؛ تحلیلی از جریان ملی‌شدن نفت، ۲۸ ماه حکومت دکتر مصدق، دکتر علی‌اکبر نقی‌پور، ۳۵۶ ص.

تاریخچه‌ی بست و بست‌نشینی؛ دکتر عباس خالصی، تهران، علمی، ۱۳۶۶.

سفرنامه‌ی قفقاز و ایران؛ تألیف ارنست اورسل، مترجم: علی‌اصغر سعیدی، چاپ اول، ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

این کتاب شرح مشاهدات و گزارش سفر، سیاح و ماجراجوی بلژیکی، ارنست اورسل است. او در سال ۱۸۵۸ به دنیا آمد و در رشته‌ی حقوق درجه‌ی دکتری گرفت. اورسل در این سفر، نه فرستاده‌ی سیاسی است و نه مأمور موظف نظامی و یا مستشار حکومتی. او حتا مانند شاردن یا تاورنیه به هوای تجارت و سوداگری به مشرق‌زمین نیامده است، بلکه پژوهشگری است کنج‌کاو که فقط به انگیزه‌ی تحقیق و تفحص قدم در این راه گذاشته است. او در سال ۱۸۸۲ سفرش به قفقاز و ایران را آغاز نمود. آگاهی‌های وی درباره‌ی مردم و آداب و سنن و آثار تاریخی و اوضاع روز مناطق قفقاز، گرجستان، ارمنستان، داغستان و ایران در خور اهمیت است. نسخه‌ی حاضر متن کامل سفرنامه می‌باشد که مطالب آن از این قرارند: از پوتی به تفلیس، تفلیس خرابه‌های آتی، ارمنستان علیه، ایروان و اچمیادزین، علف‌زارهای تاتار، باکو، کرانه‌های خزر، گیلان، کوه خزران، قزوین، از قزوین تا تهران، تهران «وضع شهر، ارگ، کاخ‌ها، اطراف تهران»، ایران امروز، مازندران، دریای خزر، داغستان، چچنیای کوچک، و جاده گرجستان، در پایان نمایه‌های مختلف اسامی آمده است. (فرستده: بیژن تلیانی)

شاهپور غلامرضا پهلوی؛ به کوشش احمد پیرانی، تهران، به‌آفرین، ۱۳۸۲. اگرچه در این کتاب، محور اصلی، نقش شاهپور غلامرضا پهلوی در دوران ۳۷ ساله حکومت محمدرضا شاه است، اما خوانندگان تاریخ معاصر، در لابه‌لای صفحات کتاب با رویدادهای شگفت‌انگیزی از دوران سلطنت محمدرضا پهلوی آشنا خواهند شد که تاکنون مکتوم مانده است.

ناگفته‌هایی از دولت دکتر مصدق؛ دست‌نوشته‌های محمدابراهیم امیر تیمور (کلالی)، به کوشش مرتضی رسولی‌پور، تهران، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، ۱۳۸۰.

ارزش این مجموعه یادداشت‌ها در این است که اصل آن موجود است و کسی آن را بازنویسی نکرده، به عبارتی دیگر مانند پاره‌ای از یادداشت‌های روزانه‌ی دیگر در مضمون نوشته‌ها دخل و تصرفی صورت نگرفته است.

■ داستان

پنچاکیانه: پنج داستان (کلیله و دمنه)؛ ترجمه از متن سنسکریت به‌زبان فارسی، تصحیح و توضیح دکتر جلالی نائینی، دکتر عابدی، دکتر تاراچند، تهران، انتشارات اقبال، ۴۴۴ ص.

رؤیای خفته؛ شراره جعفری‌نژاد، تهران، مرکز فرهنگ و هنر سپیده تابان، ۱۳۸۲.

کوری؛ ژوزه سارامگو - (برنده‌ی جایزه‌ی نوبل ۱۹۹۸)، ترجمه‌ی اسدالله ایرانی، انتشارات مروارید، چاپ پنجم، ۱۳۸۱، ۳۸۷ ص.